

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายการปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล ในปี พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเป็นระบบเพื่อให้ระบบราชการสามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ ได้กำหนดกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเป็นแนวทางในการกำกับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมกรมสุขภาพจิต ด้วย สาระสำคัญของกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 สรุปได้ว่า การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และใน การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานเหล่านี้เป็นต้น และต่อมาได้มีการประกาศใช้ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องบริหารราชการ โดยยึดหลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยให้ความสำคัญกับ 6 หลักการ อันได้แก่ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money) กฎหมายดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 70 ที่ว่า “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชน.....”

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2550) ซึ่งผ่านการเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2546 ยุทธศาสตร์ที่ 1: การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน มาตรการที่กำหนดไว้อย่างหนึ่งคือ ปรับปรุงระบบการ

ประเมินผลการดำเนินงาน โดยจัดให้มีการเจรจาและทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และแผนดำเนินงานรายปีกับหัวหน้าส่วนราชการไว้เป็นการล่วงหน้า รวมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามข้อตกลงดังกล่าวทุกสิ้นปี และถือเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของการให้เงินรางวัลประจำปีแก่ส่วนราชการ

กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานราชการมีการปฏิรูประบบการบริหารราชการ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการและโครงสร้างของกระทรวงสาธารณสุข และที่สำคัญส่งผลกระทบต่อการจัดระบบบริการสุขภาพโดยมีนโยบายรัฐบาล คือ การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า หรือ นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการทางด้านสุขภาพได้ทั่วถึง ซึ่งถือเป็น "สิทธิ" ขั้นพื้นฐานของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 254 มาตรา 52 ที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งปัจจุบันได้กำหนดเป็นพระราชบัญญัติประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 และมีการเปลี่ยนแปลงมิติการมองสุขภาพเป็นแบบองค์รวม(Holistic Care) ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ

การประกาศใช้นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้าของรัฐบาลไทยในปี พ.ศ.2545 ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการปฏิรูประบบสาธารณสุขของประเทศ เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่มีเป้าหมายเชิงนโยบายในการให้หลักประกันสุขภาพแก่คนไทยทุกคนให้สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีปัญหาเรื่อง ค่าใช้จ่าย ภายใต้ นโยบายนี้รัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนต่อประชากรหนึ่งคน ในอัตรา 1,202 บาทต่อปีและประชาชนจะเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลต่อครั้ง 30 บาท ภายใต้ นโยบายดังกล่าวข้างต้นมีข้อดีในเชิงสังคมอย่างมาก เนื่องจากการทำให้ประชาชนไทยทุกคนบรรลุสิทธิขั้นพื้นฐานในทางสาธารณสุข อย่างไรก็ตามในด้านการบริหาร โรงพยาบาลของรัฐผู้บริหารจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ของรายได้ที่รับมาก่อนข้างคงที่ขึ้นอยู่กับผู้มาลงทะเบียนเป็นสำคัญ ในขณะที่ต้นทุนของการรักษาพยาบาลสูงขึ้น ก็จะส่งผลถึงความอยู่รอดขององค์กรและจะสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการได้ในอนาคต

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาท การกิจในการพัฒนาวิชาการและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีตลอดจนการให้บริการด้านสุขภาพจิต และจิตเวช ในระดับตติยภูมิ ซึ่งการให้บริการด้านสุขภาพจิตและจิตเวชเป็นภารกิจที่สำคัญที่

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์มีอำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชน เช่น การให้บริการด้านการตรวจรักษา ฟันฟุสุขภาพจิต เป็นต้น

โรงพยาบาลได้สนองตอบต่อนโยบายของรัฐ โดยมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงพยาบาลทั้ง 6 หลักได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แต่ยังไม่เคยมีผู้ทำการศึกษาหรือวิจัยว่าการนำหลักบริหารราชการดังกล่าวมาใช้ประสพผลสำเร็จดังที่ต้องการหรือไม่ บุคลากรภายในโรงพยาบาลมีความเข้าใจในแต่ละหลักหรือเข้าใจนโยบายของโรงพยาบาลอยู่ในระดับไหน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง “ความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์” การศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ศึกษาเองเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อทราบและเข้าใจระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์

2.3 เพื่อศึกษาภาพรวมแนวโน้มความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นธรรมดาที่กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ไม่ว่าจะเป็นลักษณะหรือรูปแบบใด ย่อมต้องมีข้อจำกัดหรือมีผู้โต้แย้งได้เสมอไม่มากก็น้อย กรอบแนวคิดของผู้ศึกษาที่เสนอไว้นี้ย่อมมีข้อจำกัดด้วย และไม่อาจนับได้ว่าเป็นกรอบแนวคิดที่สมบูรณ์ที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นกรอบแนวคิดที่มีเนื้อหากว้างขวางสามารถนำไปปรับใช้ได้กับการบริหารจัดการได้เกือบทุกเรื่อง จนอาจทำให้จับประเด็นสำคัญไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นว่ากรอบแนวคิดที่จะกล่าวต่อไปนี้เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบันอย่างยิ่ง และในการศึกษาครั้งนี้ หากได้มีการจำกัดขอบเขตของกรอบแนวคิดให้แคบและรัดกุมมากขึ้น ก็น่าจะนำมากรอบแนวคิดนี้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่ในอนาคต หากเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองขึ้น อาจทำให้กรอบแนวคิดนี้

เกิดข้อบกพร่องได้บ้าง หลังจากทบทวนวรรณกรรมหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้ศึกษาได้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยขึ้น โดยกำหนดให้ ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดความพร้อมในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ เป็นตัวแปรอิสระ (เหตุ) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ หรือตัวแปรตาม (ผล) ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เช่น

- 1.1 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ชัดเจนและสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม
- 1.2 โรงพยาบาลมีโครงสร้างการแบ่งงานและมอบหมายงานที่เหมาะสม
- 1.3 เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้ร่วมงาน
- 1.4 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชน ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2. หลักคุณธรรม เช่น

- 2.1 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- 2.2 โรงพยาบาลมีกลไกหรือเครื่องมือที่เป็นหลักประกันเรื่องคุณธรรมแก่เจ้าหน้าที่ เช่นมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม และการควบคุมการตรวจสอบ
- 2.3 โรงพยาบาลมีการส่งเสริมและยกย่องผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น
- 2.4 เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

3. หลักความโปร่งใส เช่น

- 3.1 โรงพยาบาลได้จัดระบบระเบียบงานไว้อย่างชัดเจน เช่น กำหนดลำดับขั้นตอนการทำงานประจำปีอย่างเปิดเผย
- 3.2 โรงพยาบาลมีการจัดระบบเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ
- 3.3 โรงพยาบาลมีการพิจารณา สอบสวน ลงโทษ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดวินัย และข้อบังคับของโรงพยาบาล
- 3.4 โรงพยาบาลมีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

4. หลักการมีส่วนร่วม เช่น

4.1 เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานร่วมกัน

4.2 เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของ

โรงพยาบาลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

4.3 โรงพยาบาลเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้เข้ามารับรู้เท่าที่จำเป็นและไม่
เสียหายต่อหน่วยงาน

4.4 โรงพยาบาลพัฒนาศักยภาพในด้านการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้าใจอัน
ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. หลักการรับผิดชอบ เช่น

5.1 โรงพยาบาลมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

5.2 โรงพยาบาลส่งเสริมการทำงานเป็นทีม คือทุกคนร่วมมือร่วมใจและเป็น
เจ้าของร่วมกัน

5.3 เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงสุขภาพประชาชนเป็นหลัก

5.4 เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ
โดยไม่ละทิ้งงานหรือทอดทิ้งงาน

6. หลักความคุ้มค่า เช่น

6.1 โรงพยาบาลใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด

6.2 โรงพยาบาลมีการพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้
ความสามารถอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

6.3 โรงพยาบาลมีการจัดระบบการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้น
คุณภาพและผลงานเป็นสำคัญ

6.4 เจ้าหน้าที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลเครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพ
พร้อมที่จะใช้งาน

สำหรับเหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือก การบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี มาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ เพราะไม่เพียงจะมีส่วนช่วยให้
การศึกษาครั้งนี้เป็นวิชาการและระบบมากขึ้นเท่านั้น แต่แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยัง
เป็นแนวทางการบริหารจัดการที่รัฐบาลให้การสนับสนุน ทันสมัย เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง อีกทั้ง
หน่วยงานของรัฐทั้งหลายได้นำไปยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติในการบริหารราชการแผ่นดิน
นอกจากทั้ง 6 หลักดังกล่าว ยังมีขอบเขตที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาหรือครอบคลุมวัตถุประสงค์การ
วิจัยครั้งนี้อย่างครบถ้วน แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น เกิดขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาว่า

ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องบริหารราชการโดยยึดหลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนอง ความ

ต้องการ

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

**ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดความพร้อมในการบริหาร
จัดการตามแนวทาง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาล
จิตเวชขอนแก่นราชชนรินทร์**

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

1.1 จนท.รพ. ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ชัดเจนและสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

1.2 โรงพยาบาลมีโครงสร้างการแบ่งงานและมอบหมายงานที่เหมาะสม

1.3 จนท.ของโรงพยาบาลปฏิบัติหน้าที่โดยเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้ร่วมงาน

1.4 จนท.รพ.ปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชน ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2. หลักคุณธรรม (Ethic)

2.1 จนท.รพ.ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

2.2 รพ.มีกลไกหรือเครื่องมือที่เป็นหลักประกันเรื่องคุณธรรมแก่เจ้าหน้าที่ เช่นมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม และการควบคุมการตรวจสอบ

2.3 รพ.มีการส่งเสริมและยกย่องผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

2.4 จนท.ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

3. หลักความโปร่งใส (Transparency)

3.1 รพ.ได้จัดระบบระเบียบงานไว้อย่างชัดเจน เช่น กำหนดลำดับขั้นตอนการทำงานประจำปีอย่างเปิดเผย

3.2 รพ.มีการจัดระบบเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ

3.3 รพ.มีการพิจารณา สอบสวน ลงโทษ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดและข้อบังคับของโรงพยาบาล

3.4 รพ.มีขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

4.1 จนท.รพ.มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานร่วมกัน

4.2 เจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของโรงพยาบาลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

4.3 รพ.เปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่จำเป็นและไม่เสียหายต่อหน่วยงาน

4.4 รพ.พัฒนาศักยภาพในด้านการมีส่วนร่วม และสร้างความเข้าใจอันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)

5.1 รพ.มีเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

5.2 รพ.ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม คือทุกคนร่วมมือร่วมใจและเป็นเจ้าของร่วมกัน

5.3 จนท.รพ.ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงสุขภาพประชาชนเป็นหลัก

5.4 จนท.รพ.มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยไม่ละทิ้งงานหรือทอดทิ้งงาน

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

6.1 โรงพยาบาลใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด

6.2 รพ.มีการพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

6.3 โรงพยาบาลมีการจัดระบบการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นคุณภาพและผลงานเป็นสำคัญ

6.4 เจ้าหน้าที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลเครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งาน

ความพร้อม
ในการ
บริหาร
จัดการตาม
แนวทาง
บริหาร
กิจการ
บ้านเมืองที่ดี
ของ
โรงพยาบาล
จิตเวช
ขอนแก่น
ราช
ชนรินทร์

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ
และตัวแปรตามที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ครอบคลุม การศึกษาระดับความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหาร แนวโน้มความพร้อมในการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาคือ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ , ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ จำนวน 276 คน

4.3 ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ โดยกลุ่มที่ศึกษาครั้งนี้กำหนดไว้ตามกรอบ โครงสร้างของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ จำนวน 276 คน ซึ่งได้แก่ ข้าราชการ , พนักงานราชการ , ลูกจ้างประจำของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น จำนวน 276 คน โดยประชากรคือกลุ่มตัวอย่าง เหตุผลที่เลือกศึกษาเฉพาะประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการและลูกจ้าง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ต้องให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และประทับใจ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต้องได้มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ที่หน่วยงานกำหนด ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงเลือกเฉพาะเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์เท่านั้น

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดของการศึกษาที่สำคัญมี 3 ประการ คือ

5.1 อาจมีผู้ไม่เห็นด้วยกับผลการศึกษารั้งนี้ โดยให้เหตุผลว่าผลการศึกษารั้งนี้ ไม่อาจใช้เป็นตัวแทนความคิดเห็นของประชาชนทั้งประเทศได้ ดังนั้น จึงควรทำความเข้าใจไว้ในที่นี้ ด้วยการศึกษารั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา และงบประมาณที่จำกัดโดยข้อจำกัดทั้ง 2 ประการนี้มีส่วนสำคัญอย่างมากที่ทำให้ผลที่ได้รับจากการศึกษารั้งนี้ไม่อาจเป็นข้อมูลที่ยอมรับได้ทั้งหมด กระนั้นก็ตาม ผลที่ได้รับจากการศึกษารั้งนี้ก็สามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อยืนยันหรือทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องได้บ้าง ทั้งนี้เพราะเป็นการศึกษาวิจัยตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีการ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยยึดหลักสถิติทุกประการ นอกจากนี้แล้ว ผลการศึกษาครั้งนี้อาจเป็นแนวทางการศึกษาทำนองเดียวกันกับหน่วยงานอื่นๆ หรือเพื่อศึกษาในแนวลึกต่อไปได้อีก

5.2 การบริหารของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ในด้านการบริหารจัดการมีเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องหลายด้าน เช่น นโยบายของรัฐที่มีต่อหน่วยงาน เป็นต้น แต่ในการศึกษานี้เน้นและให้ความสำคัญกับการพิจารณาระดับความพร้อมตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตลอดจนการเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์โดยนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 หลักมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ส่วนเรื่องอื่นจะไม่นำมาศึกษา เนื่องจากจะทำให้ขอบเขตการศึกษากว้างขวางเกินไป

5.3 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมเพียง 6 ประการเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการวิจัยครั้งนี้เน้นเนื้อหาก่อนพระราชกฤษฎีกาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการการกระทำกิจกรรมต่อความพร้อมในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่และเป้าหมายของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ ทั้งนี้ ตามกรอบแนวคิดที่เรียกว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ทั้งนี้ ต้องเป็นไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประชาชน ทั้งนี้ ได้มาจากความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง

6.2 ความพร้อม หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสามารถ หรือระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับขีดความสามารถ หรือระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

6.3 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง หลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้ 6 องค์ประกอบคือ

6.3.1 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล โดยเฉพาะอย่าง

6.3.2 หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดย รมรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

6.3.3 หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมิมีการ ปิดกั้นข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไป ตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

6.3.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมรับรู้ และเสนอแนะความเห็นในการรักษาฟื้นฟู

6.3.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับ จากการกระทำของตน

6.3.6 หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่โรงพยาบาล

7. ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ แบ่งได้เป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ องค์ความรู้ใหม่ ประโยชน์ในทางวิชาการ ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

7.1 องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่หรือความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการศึกษานี้คือ การได้ทราบและ เข้าใจในเรื่องความพร้อมในการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ รวมทั้งภาพรวมแนวโน้มของความพร้อมในการบริหาร จัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ ทั้งนี้ โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก

7.2 ประโยชน์ในทางวิชาการ

ช่วยขยาย เพิ่มพูนและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการอย่างเป็นระบบ ทันสมัยและ เป็นสากล โดยแบ่งเป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็น เกี่ยวข้องกับการบริหาร

จัดการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของโรงพยาบาล และเนื้อหาของการศึกษาค้นคว้านี้ อาจใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจในการบริหารจัดการภายในโรงพยาบาลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

7.3 ประโยชน์ทางปฏิบัติ

หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อาจใช้เป็นแนวทางสำหรับนำไปปรับปรุง หรือประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ